

Βαθμός Ασφαλείας :

Βαθμός Προτεραιότητας :

Αριθ. Πρωτ. 9

Έν Αθήναις τῆ 10^η Ιουλίου 19780

Π ρ ο ς

Τό Υπουργεῖον Δικαιοσύνης

Γεν. Δ/σιν Δ/σεως Δικαιοσύνης

Δ/σιν Β'

Ε ν τ α ὺ θ α

Έχομεν τήν τιμήν, εἰς ἀπά τῆσιν τοῦ δια τοῦ
ὑπ' ἀριθμ. 4762I/28-6-1980 ἐγγράφου σας τεθέντος ἡ-
μῖν ἑρωτήματος, ἄν ὑφίστανται νῦν αἱ ἐκ τῶν ἀρθρ.
53, 54, 57 καί 77 τοῦ κτηματολογικοῦ κανονισμοῦ
ἀρμοδιότητες τοῦ Προέδρου Πρωτοδικῶν Ἔδδου, ὡς
ἐπί τοῦ κτηματολογίου δικαστοῦ ἢ αὐται κατηργήθησιν
δυνάμει τῶν ἀρθρ. 1 καί 2 τοῦ Ν. 1688/1951 καί 17
καί 18 τοῦ Ν. 724/1977, ὡς ὑποστηρίζει ὁ Πρόεδρος
Πρωτοδικῶν Ἔδδου, νά γνωρίσωμεν τά κάτωθι :

Διά τοῦ ἀρθρ. 2 τοῦ Ν. 510/30-12-1947 εἰσῆχθη
ἐν Δωδεκανήσῳ ἢ ἐν πάσῃ τῇ λοιπῇ Ἑλλάδι ἰσχύουσα
ἀστική νομοθεσία (κοινόν δίκαιον), δια δέ τῆς παρ.
2 τοῦ ἀρθρου 8 τοῦ ἄνω νόμου διετηρήθησαν ἐν ἰσχύϊ
αἱ κατά τήν δημοσίευσιν τοῦ νόμου τούτου ἰσχύουσαι
περί κτηματολογίου διατάξεις, τούτων ἀποτελουσῶν
ἐκτοτε τοπικόν δίκαιον.

Αἱ περί κτηματολογίου διατάξεις, αἵτινες κατά
τ' ἄνω διετηρήθησαν ἐν ἰσχύϊ, περιλαμβάνονται ὡς

Γ^ο συμμαχικῶς

γνωστόν, εἰς τό ὑπ'ἀριθμ. 132/1-9-1929 κυβερνητικόν διάταγμα τοῦ τότε Ἰταλοῦ Κυβερνήτου τῆς Δωδεκανήσου, τό φέρον τόν τίτλον "Κτηματολογικός Κανονισμός" .- Διά τοῦ κανονισμοῦ τούτου καί δῆ διά τοῦ ἄρθρ. 11 αὐτοῦ ἰδρύθησαν δύο κτηματολογικά γραφεῖα, ἓν ἐν Ρόδῳ καί ἕτερον ἐν Κῶ, μέ ἀνάλογον δικαιοδοσίαν, ἐφ' ὅλης τῆς ἐκτάσεως ἐκάστης νήσου. Τά κτηματολογικά ταῦτα γραφεῖα κατέστησαν κατὰ τό αὐτό ἄρθρ. 11 τοῦ κτηματολογικοῦ κανονισμοῦ ἀρμόδια "διά τὰς βεβαιώσεις, τὰς ἐγγραφάς, τὰς ἐνημερώσεις καί διά τήν τήρησιν τῆς κτηματολογικῆς (βάσει τοῦ κτηματολογίου) κυριότητος" . Ὡς προϊστάμενος τοῦ κτηματολογικοῦ γραφείου ὤρίσθη δικαστής (βλ. ἄρ. 12, 13 κλπ. κτηματολογικοῦ κανονισμοῦ), τά εἰδικώτερα καθήκοντα τοῦ ὁποίου, ὡς Προϊσταμένου τοῦ κτηματολογικοῦ γραφείου, λεπτομερῶς διεγράφησαν ἐν τῷ ἄνω κανονισμῷ.

Εἰδικώτερον, σημαντικώταται ἀρμοδιότητες τῷ ἀπενεμήθησαν διά τῶν ἄρθρ. 53, 54, 57 καί 77 τοῦ κτηματολογικοῦ κανονισμοῦ περί ὧν ἰδίᾳ νῦν πρόκειται. Συγκεκριμένως διά τοῦ ἄρθρ. 53 ἀπενεμήθη αὐτῷ ἡ ἐξουσία ὅπως "κατόπιν ἐρεύνης τοῦ τύπου καί τῆς οὐσίας, τῆς πράξεως, τοῦ τίτλου καί τοῦ ἐγγράφου" ἀπορρίπτῃ ἢ διατάσῃ τήν καταχώρησιν τῆς αἰτήσεως καί τήν ἐγγραφήν τοῦ ἐν αὐτῇ (τῇ αἰτήσει) καθοριζομένου δικαιώματος ἢ τῆς ἀγωγῆς, ἐν τῷ κτηματολογικῷ βιβλίῳ.- Διά τοῦ ἄρθρ. 54 ἀπηγορεύθη οἰαδήποτε καταχώρισις εἰς τό κτηματολογικόν βιβλίον, ὡς καί ἐπί τῶν τίτλων, ἄνευ ἐκδόσεως ἰδίας αὐτοῦ (τοῦ προϊσταμένου τοῦ κτηματολογικοῦ γραφείου δικαστοῦ) διατάξεως, ὀρισθέντος ἐπί πλέον ὅτι ἐάν οὗτος φρονῇ, δι' οἰανδήποτε αἰτίαν, ὅτι δέν δύναται νά προβῇ εἰς τήν αἰτουμένην καταχώρισιν, ὑποχρεοῦται ὅπως ἐκδώσῃ ἠτιολογημένην διάταξιν, κοινοποιουμένην εἰς τόν αἰτοῦντα, εἰς ὃν δίδεται δικαίωμα προσφυγῆς, ὡς τό ἄρθρον τοῦτο περαιτέρω ὀρίζει.- Ἐπίσης διά τοῦ ἄρθρ. 57 ὤρίσθη ὅτι ὁ προϊστάμενος

του κτηματολογικού γραφείου, δύναται νά διατάσση, κατόπιν αί-
τήσεως του ενδιαφερομένου τήν διορθωσιν ύλικων σφαλμάτων ή
παραλείψεων, έμφιλοχωρησάντων κατά τήν σύνταξιν τών απογραφικων
βιβλιαρίων καί τών φανέλλων, κατά τάς καταγραφάς ή καταχωρί-
σεις επί του κτηματολογικού βιβλίου ή κατά τήν σύνταξιν τών
τίτλων, ληφθείσης, μερίμνης διά τήν παρ'αυτου, κατ'αναλογίαν,
ακύρωσιν καί αντικατάστασιν του απογραφικού βιβλιαρίου ή του
τίτλου κλπ.- Διά δε του άρθρ. 77 ώρισθη ότι οιαδήποτε τεχνική
έργασία, αίτουμένη παρά τών ενδιαφερομένων, μετά τάς κτηματο-
λογικάς καταγραφάς, δι' αποτυπώσεις, τροποποιήσεις τής συστάσε-
ως ή τής αξίας τών ακινήτων, κατατμήσεις, διαπιστώσεις συνό-
ρων κλπ., διατάσσεται υπό του προϊσταμένου του κτηματολογικού
γραφείου.-

Τό άνω περί κτηματολογικού κανονισμού ύπ'αριθ. 132/1929
κυβερνητικόν διάταγμα, έπηκολούθησε τό ύπ'αριθ. 89/17-1-1933
όμοιον του αυτου τότε Ιταλου Κυβερνήτου, δι' ου αι κτηματολο-
γικαί ύπηρεσiai Ρόδου καί Κω ήνώθησαν μετά τών οικονομικων
έφοριων Ρόδου καί Κω, όρισθέντος ότι αι διά του ύπ'αριθ.
132/1929 Κ. Δ/τος άπονεμόμεναι άρμοδιότητες εις τον προϊστά-
μενον του κτηματολογικού γραφείου κατά τε τό στάδιον τής βεβαι-
ώσεως καί τής ανακτήσεως δημοσίων κτημάτων, μεταβιβάζονται
εις τον προϊστάμενον τής οικονομικης έφορίας Ρόδου, όστις θά
έπιμεληται καί τής τηρήσεως τών κτηματολογικων βιβλίων καί
όλων τών έγγραφων του αρχείου, "αι άρμοδιότητες όμως, αιτινες
" ειχον ανατεθη εις τον προϊστάμενον του κτηματολογικού γρα-
" φείου ως προς τάς μεταγενεστέρας τών βεβαιώσεων έγγραφάς, τάς
" διορθώσεις τών λαθων καί διά πάσαν μεταβολήν επενεκτήαν
" εις τάς έγγραφάς τών κτηματολογικων φύλλων, μεταβιβάζονται
" εις τον Πρόεδρον του άρμοδίου Δικαστηρίου διά τάς νήσους
" Κω καί Ρόδου, όστις θέλει λειτουργήσει ως ειδικόν επί του
" κτηματολογίου όργανον καί θά διαβιβάζη τάς ιδίας αυτου διατά-

ξεις,, αποφάσεις ή άλλας πράξεις εις τόν προϊστάμενον τῆς οἴκο
"νομικῆς ἐφορίας, διά τήν μεταγραφὴν ἐπὶ τῶν κτηματολογικῶν
" βιβλίων καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐγγράφων, ὡς καὶ διά τὰς τεχνικὰς
ἐργασίας" .

Τέλος διά τοῦ ὑπ'ἀριθ. 293/7-12-1933 διατάγματος τοῦ τότε
κυβερνήτου Δωδεκανήσου, ἀπεσαφηνίσθη ὅτι " ἅπασαι αἱ ἀποφά-
σεις καὶ διατάξεις ἀρμοδιότητος τοῦ κτηματολογικοῦ γραφείου
βάσει τῶν ἐν ἰσχύϊ διατάξεων, ἀνατίθενται εἰς τόν Πρόεδρον τοῦ
Δικαστηρίου Ῥόδου καὶ Κῶ, κατὰ τήν ἀντίστοιχον δικαιοδοσίαν,
ἐν ἰδιότητι δικαστῶν ἐπὶ τοῦ κτηματολογίου" . Καί ἐν συνεχείᾳ
ἠρίσθη ὅτι κατόπιν τούτων "θέλουσι λειτουργήσῃ ὑπὸ τὴν διεύ-
θυνσίν των (τῶν προέδρων Ῥόδου καὶ Κῶ) δύο γραφεῖα κτηματο-
λογίου, ἅτινα θὰ συσταθῶσι μέ ἕδρας τὴν Ῥόδον καὶ Κῶ εἰς τὰς

----- θέσεις τῶν ἤδη ὑφισταμένων κτηματολογικῶν γραφείων", προσδιορι-
9 σθέντος περαι- ὅτι, ἐκ τῆς ἀλληλουχίας τῶν ἄνω διατάξεων τῶν προπαρατε-
τέρω ὅτι ἡ εὐ- σθέντων κυβερνητικῶν διαταγμάτων, προκύπτει ὅτι, ἐν ὄψει τῆς
θύνη τῆς διατη- θέσεως τῶν κτη- διά τῆς παρ. 2 τοῦ ἀρθρ. 8 τοῦ Ν. 510/30-12-1947 διατηρήσεως
ρήσεως τῶν κτη- ἐν ἰσχύϊ τῶν κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ νόμου τούτου ἰσχυουσῶν
ματολογικῶν βιβλίων καὶ ἐγ- περὶ κτηματολογίου διατάξεων, οἱ Πρόεδροι Πρωτοδικῶν Ῥόδου
γράφων τοῦ καὶ Κῶ, ἔχουν τὰς διά τῶν ἄνω διαταγμάτων τοῦ τότε ἰταλοῦ κυ-
ἀρχείου, ὡς βερνήτου ἀπονεμηθείσας αὐτοῖς/οὐ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητας
καὶ οἱ με- καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ ἐκτελοῦν τὰ ἀνατεθέντα αὐτοῖς διά τῶν ἄνω
ταγραφαὶ καὶ ἐγγραφαὶ εἰς διαταγμάτων καθήκοντα, τῶν διαταγμάτων τούτων ἀποτελούντων
τοὺς κτημα- πλέον, μετὰ τὸν Ν. 510/1947, τοπικόν δίκαιον.-
τολογικοὺς πίνακας ἀνα-
τίθεται εἰς
τοὺς "προϊ-
σταμένους τῶν
γραφείων συντη-
ρήσεως" .-

Ταῦτα, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, οὐδέποτε ἠμφισβητήθησαν
(πρβλ. Καλλιμόπουλον εἰς ΕΡΜΑΚ εἰσαγωγὴ εἰς ἀρθρ. 49-71 ΕΝΑΚ,
ἰδίᾳ ἀριθ. 87- 148, 'Ι, Σόντην εἰς ΝοΒ 18 σελ. 263 ἐπ. ἰδίᾳ
δέ σελ. 269 ἐπ., τὸν αὐτὸν εἰς ΝοΒ 20 σελ. 1385 καὶ ἰδίᾳ
1388 ἐπ., 'Ι. Σπυριδάκην ὑπὸ τὴν Α.Π. 748/1971 εἰς ΝοΒ 20
σελίς ἰδίᾳ 601, Θεοδωρόπουλον : τὸ ἐν Δωδεκανήσῳ δίκαιον παρ.
44 ἀριθ. 7,8, παρ. 48 ἀριθ. 2 κλπ.). Ἡ προσφάτως παρὰ τοῦ
ὡς δικαστῶν ἐπὶ τοῦ κτη-
ματολογίου

υποχρεώσεις του διευθυντού του κτηματολογικού γραφείου; συνάγεται σαφώς ότι, ό έν έλλείπει διευθυντού του κτηματολογικού γραφείου άποσπώμενος διά τήν ένασκησιν τών καθηκόντων του έλλείποντος διευθυντού, άντεισαγγελεύς πρωτοδικών ή είρηνοδίκης, ένασκει τά καθήκοντα του έλλείποντος διευθυντού και ούχι του, έν ιδιότητι δικαστού επί του κτηματολογίου, προέδρου πρωτοδικών, κατά μή οέ άκριβή όρολογία χαρακτηρίζεται ο ούτω άποσπώμενος Άντεισαγγελεύς πρωτοδικών ή είρηνοδίκης, ως προϊστάμενος του κτηματολογικού γραφείου.- Άλλως τε ^{εὐτοί}ως άναπληροῦντες τόν διευθυντήν του κτηματολογικού γραφείου, δέν θά ήούναντο νά έχουν πλείονα του άναπληρουμένου διευθυντού δικαιώματα, έκτός άν ταῦτα ρητώς ήθελον τοίς άπονεμηθῆ υπό του νόμου, όπερ όμως έν προκειμένω δέν συμβαίνει.- Ούτε έκ τῆς τελευταίας παραγράφου του άρθρ. 2 του Ν. 1688/1951, καθ' ήν "τά κτηματολογικά γραφεῖα και τό προσωπικόν τούτων υπάγονται υπό τήν έποπτείαν του άρμοδίου εισαγγελέως πρωτοδικών, δύνανται νά συναχθῆ κατάργησις τών άνω άρμοδιοτήτων τών προέδρων πρωτοδικών διά τάς έκ του κτηματολογικού κανονισμού πηγαζούσας υποχρεώσεις των, επί τῆς υπό του κ. Προέδρου Πρωτοδικών Ρόδου υποστηριζομένη άπόφει, ότι είναι άνεπίτρεπτος άσκησις έποπτείας του εισαγγελέως πρωτοδικών επί του όμοιοβάθμου του και έχοντος προβάδισμα έναντι αύτου προέδρου πρωτοδικών, ώστε έκ τούτου νά καθίσταται, κατά τήν άποφιν του κ. Προέδρου σαφές, ότι κατηργήθησαν αί προδιαληφθεῖσαι άρμοδιότητες και υποχρεώσεις τών προέδρων Πρωτοδικών, αί έκ του κτηματολογικού κανονισμού άπορρέουσai .- Καθ' όσον, έκτός του ότι ή κατάργησις τών άνω καθηκόντων, ως έκ τῆς σημαντικότητός των, θά έδει νά είναι σαφής, ή έποπτεία αύτη τών εισαγγελέων πρωτοδικών είναι φανερόν ότι άνάγεται -και φρονῶ ότι τοῦτο δέν δύναται σοβαρῶς ν' άμφισβητηθῆ - είς τήν γραμματείαν του κτηματολογικού γραφείου και τήν παρ' αύτῆς εκτέλεσιν τών καθηκόντων της, ως άλλωστε τοιαύ-

τήν έποπτείαν άνεγνώριζεν καί ο οργανισμός τών δικαστηρίων επί τής γραμματείας έν γένει τών δικαστηρίων (άρθρ. 96 'Οργανισμού Δικαστηρίων).- 'Αλλ' ούτε καί έν τών διατάξεων τών άρθρ. 17 καί 18 τοϋ Ν. 724/1977 "περί τοϋ προσωπικοϋ τών έμμίσθων ύποθηκοφυλακείων καί κτηματολογικών γραφείων" , άς έπίσης ο κ. Πρόεδρος Πρωτοδικών 'Ρόδου επικαλεΐται ύπέρ τών άπόψεών του, συνάγεται αντίθετόν τι.- Είδικώτερον, ή διά τοϋ άρθρ. 18 τοϋ άνω νόμου άνάθεσις είς τόν διευθυντήν τοϋ κτηματολογικοϋ γραφείου Ρόδου - έν μάλιστα τό άρθρ. 17 τοϋ αϋτοϋ νόμου ——— αποφεύγει νά όνομάση προϊστάμενον τοϋ κτηματολογικοϋ γραφείου, ώς αντιθέτως πράττει διά τόν προϊστάμενον τοϋ ύποθηκοφυλακείου 'Αθηνών- τής ύπογραφής τών πρωτοτύπων πράξεων, τών εκδοδομένων πιστοποιητικών καί παντός έγγράφου σχετικοϋ μέ τάς ——— πράξεις ταύτας, δέν έχει σχέσιν μέ τάς εκδοδομένας παρά τοϋ προέδρου (ή τοϋ παρ' αϋτοϋ ένταλθέντος διά τήν άναπλήρωσιν του δικαστοϋ έν τή ιδιότητί του ώς δικαστοϋ επί τοϋ κτηματολογίου) διατάξεις περί των τά άρθρα 53, 54, 57 καί 77 τοϋ κτηματολογικοϋ κανονισμοϋ.-

Τό μόνον τό όποϊον θά ήδύνατο νά γίνη αντικείμενον έρεύνης - καί ύπερ πάντως δέν επικαλεΐται ο κ. Πρόεδρος Πρωτοδικών 'Ρόδου- είναι άν αι άνωτέρω διατάξεις κατηγογήθησαν ήδη διά τοϋ άρθρου 79I Κ.Πολ. Δικονομίας.- 'Εκτός όμως τοϋ ότι αι διατάξεις αϋται είναι γενικαί καί συνεπώς ύποχωροϋν έναντι τών έμφανώς είδικών πρός εκείνας διατάξεων τοϋ κτηματολογικοϋ κανονισμοϋ καί επί τή αντιθέτω, καθ' ήμάς άβασίμω έκδοχή ,

αί διατάξεις αὐται τοῦ ἄρθρ. 79I Κ.Πολ.Δικ. ¹⁹δέν καλύπτουν καί
 τά θέματα τῶν ἄρθρ. 57 (περί διορθώσεως λαθῶν κλπ) καί 77
 τοῦ κτηματολογικοῦ κανονισμοῦ, ἐφ' ὧν ὑπάρχει διμοιόδοσία τοῦ
 προέδρου πρωτοδικῶν Ῥόδου, ἐν τῇ ιδιότητί του ὡς ἐντεταλμέ-
 νου ἐπί τοῦ κτηματολογίου δικαστοῦ.-

οὔτε ὁμοίου
 περιεχομένου
 πρὸς τὰς ὡς
 ἄνω διατάξεις
 τῶν ἄρθρων 53
 καί 54 τοῦ κτη-
 ματολογικοῦ
 κανονισμοῦ
 εἶναι ^{καί} ὁ-
 πωσδήποτε

Handwritten signature

Κατ' ἀκολουθίαν πάντων τούτων ὁ κ. πρόεδρος πρωτοδικῶν
 Ῥόδου, δεόν νά ἐνασηῆ τά ἐκ τοῦ Κτ. Κ., ὡς νῦν οὗτος ἰσχύει,
 ὡς ἄνω καθήκοντά του δυνάμενος νά ἐντείλῃ ἐν κωλύματί του
 ἕνα τῶν παρά τῷ παρ' ᾧ προΐσταται πρωτοδικεῖῳ ὑπηρετούντων
 πρωτοδικῶν, ἵνα τόν ἀναπληρώσῃ εἰς τά καθήκοντά του ταῦτα.

ἴσως νά καλύπτουν
 γινεῖν ας

Handwritten signature

Διὰ τήν πληρότητα δέ τοῦ θέματος προσθέτω τοῦτο: "Ὅτι
 ἐξ ἀπασῶν τῶν προδιαληφθεισῶν διατάξεων προκύπτει ὅτι " προΐ-
 στάμενος τοῦ κτηματολογικοῦ γραφείου " ὑπό τήν ιδιότητα, ἦν
 τῷ προσέδιδεν ὁ βασιικός Κτηματολογικός Κανονισμός, δέν ὑπάρχει
 πλέον.- Ἄντ' αὐτοῦ ὑπάρχει ἀφ' ἐνός μὲν ὁ πρόεδρος πρωτοδι-
 κῶν, ὡς ἐντεταλμένος ἐπί τοῦ κτηματολογίου δικαστή, ἀφ'
 ἑτέρου δέ ὁ διευθυντής τοῦ κτηματολογικοῦ γραφείου, μέ τὰς
 ἀπονεμομένας ἐνί ἐκάστῳ τούτων διὰ τῶν προδιαληφθέντων κυ-
 βερνητικῶν διαταγμάτων καί τῶν νεωτέρων νόμων ἀρμοδιότητος,
 ὧν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἐγένετο ἀνωτέρω μνεῖα καί πρὸς αὐτάς
 τὰς ἀντιλήψεις δεόν ἀμφότεροι, κατὰ τήν ἐνάσκησιν τῶν καθη-
 κόντων των νά εὐθυγραμμισθοῦν.

Ἐπιταῖον πάντως θά ἦτο ὅπως καταρτισθῆ πλέον νέος κτη-
 ματολογικός κανονισμός, ἵνα τύχουν εἰδικῆς ἐπεξεργασίας ὠρι-
 σμένοι διατάξεις τοῦ νῦν ἰσχύοντος, κατόπιν τῶν γενομένων
 ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς ἰσχύος του τροποποιήσεων καί ἐναρμονισμός
 αὐτῶν μεταξύ των.-

Ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου

Handwritten signature
 Κων/νος Φαφούτης